

# מיקוד למידה לנבחני תשפ"ב

שאלון 022381, היסטוריה מוגבר

רשימת נושאי הלימוד	רשימת תתי הנושאים שילמדו במסגרת המיקוד	נושאי הלימוד עליהם לא תהיינה שאלות בבגרות תשפ"ב
נושא 1: הפעילות הציונית בארצות האסלאם	סקירות כלליות עירק	
	סוריה ולבנון לוב	
	מצרים	
	איראן	
	צפון אפריקה	
	תימן	
נושא 2 : מפגש תרבויות בין יהדות לאסלאם בימי הביניים	פרק המבוא : הגניזה הקהירית	
	פרק 1 : בין אסלאם ליהדות	
	פרק 2 : יצירת עולם חדש	
	פרק 3 : להיות מיעוט יהודי בעולם מוסלמי	
	פרק 4 : על מרחב וזמן	
	פרק 5 : על כלכלה ועסקים	
	פרק 6 : היבדלות ופתיחות בחיי המשפט	
	פרק 7 : לשונות היהודים גשר וגדר	
	פרק 10 : פילוסופיה יהודית בעולם האסלאם	
	פרק 12 : אומנות יהודית בארצות האסלאם	
נושא 3 : קהילת יהודי קרקוב בתקופת השואה		

<p>א. יהודי קרקוב בימי הביניים. ב. קהילת קרקוב במאה ה-19.</p>		<p>1. קהילת קרקוב עד מלחמת העולם השנייה:</p>
	<p>ג. קהילת קרקוב בין שתי מלחמות העולם.</p>	
		<p>2. המדיניות הנאצית כלפי יהודי קרקוב עד הקמת הגטו:</p>
	<p>א. אירועי המלחמה, השלטון הגרמני ומעשי הטרור.</p>	
<p>ב. מדיניות הנאצים כלפי היהודים וכלפי הפולנים</p>		
	<p>ג. הקמת היודנראט ותפקידיו</p>	
<p>ד. דרכי ההתמודדות של היהודים עד הקמת הגטו בעיר קרקוב</p>		
	<p>כל סעיפי הפרק</p>	<p>3. גטו קרקוב עד ביצוע הפתרון הסופי</p>
	<p>כל סעיפי הפרק</p>	<p>4. גטו קרקוב בתקופת ביצוע הפתרון הסופי</p>
	<p>כל סעיפי הפרק</p>	<p>5. המאבק המחתרתי וחיסול הגטו</p>
	<p>א. <b>גישור</b>: מלחמת העצמאות – מתי החלה ומה היו הגורמים למלחמה.<sup>1</sup> ב. מהלכי המלחמה העיקריים ויחסי הכוחות הצבאיים.</p>	<p><b>נושא 4: מלחמת העצמאות</b> 1. מבוא</p>

<sup>1</sup> יש ללמוד נושא זה כמבוא לשאר הנושאים אך לא יינתנו עליו שאלות ישירות.

	<p>א. משבר ארבעת החודשים הראשונים.</p> <p>ב. תכנית ד' והניצחון על ערביי ארץ ישראל.</p>	<p><b>2. המלחמה בין היישוב היהודי לערביי ארץ ישראל:</b></p>
	<p>א. המצב המדיני-פוליטי, הצבאי והאזרחי של היישוב היהודי ערב ההחלטה.</p> <p>ב. ישיבת מנהלת העם ב-12 במאי 1948 – ההחלטה להכריז על הקמת מדינת ישראל (סיכויים וסיכונים).</p>	<p><b>3. ההכרזה על הקמת מדינת ישראל:</b></p>
	<p>א. פלישת הצבאות הערביים לארץ ישראל.</p> <p>ב. ההפוגה הראשונה וקרבות עשרת הימים.</p>	<p><b>4. המלחמה בין צה"ל ובין צבאות מדינות ערב:</b></p>
<p>ג. הסכמי שביתת הנשק</p>	<p>א. היוזמות והניצחונות בנגב ובגליל (כולל 'מבצע חורב').</p> <p>ב. סיום המלחמה.</p>	<p><b>5. ניצחון ישראל במלחמה והסכמי שביתת הנשק:</b></p>

<p>ג. ראשית תופעת ההסתננות</p>	<p>א. הסיבות לבריחת ערביי ארץ ישראל במהלך המלחמה.          ב. מדיניות מדינות ערב וישראל לגבי שיבת הפליטים.</p>	<p>6. בעיית הפליטים הפלסטינים:</p>
		<p>7. המדיניות הציונית בשאלת ירושלים 1948-1973:<sup>2</sup></p>
<p>א. שאלת ירושלים בתקופת המאבק להקמת מדינה יהודית עצמאית בשנים 1945-1947:</p> <p>1. מעמד ירושלים בהצעותיהם המדיניות של בריטניה ושל ארה"ב בשנים 1945-1946.</p> <p>2. ירושלים בדיוני האו"ם בשאלת א"י.</p> <p>3. הפעילות הציונית באו"ם סביב ירושלים</p> <p>4. משמעות מעמדה של ירושלים לפי החלטת האו"ם מכ"ט בנובמבר 1947.</p>		
	<p>ב. ירושלים במלחמת העצמאות, החלק הראשון – מ-30 בנובמבר 1947 עד 14 במאי 1948.</p>	

<sup>2</sup> יש ללמוד נושא זה גם מספרו של מוטי גולני.

	<p>1. הפעילות המדינית בשאלת ירושלים עד מאי 1948</p> <p>2. המדיניות והפעולות הבריטיות בשאלת ירושלים עד סיום המנדט</p> <p>3. התגובות של הנהגת היישוב לאירועים בירושלים וביטויי מעורבותו של בן גוריון בירושלים</p> <p>4. המפנה במערכה על ירושלים, אפריל – מאי 1948</p> <p>5. המערכה בירושלים – הקרב אל העיר והקרב על העיר</p>	
<p>ג. ירושלים במלחמת העצמאות, החלק השני – מ-15 במאי 1948 עד הסכם שביתת הנשק עם ירדן</p> <p><b>1. פרק גישור: המערכה עד ההפוגה הראשונה<sup>3</sup></b></p> <p>2. הלחצים המדיניים שהופעלו על ממשלת ישראל בשאלת ירושלים.</p> <p>3. חלוקת ירושלים בהסכם שביתת הנשק עם ירדן</p> <p>4. ירושלים – בירת מדינת ישראל.</p>		
		<p><b>נושא 5: אל מול עולם חדש – לבטים ומגמות בעידן האמנציפציה</b></p>

<sup>3</sup> יש ללמוד פרק זה כמבוא לפרק הבא, אך בבחינת הבגרות הנבחנים לא יישאלו ישירות על נושאים אלה.

	<p>הקדמה (עמ' 1-3).</p> <p>פרק המבוא: התמורות ביחס החברה האירופאית אל היהודים</p> <p>פרק 1: יהודי החצר על סף תקופה חדשה</p> <p>פרק 2: תנועת ההשכלה היהודית</p> <p>פרק 3: הרפורמה והתגובה האורתודוקסית</p> <p>פרק 4: ביטויים רעיוניים של ההשכלה והרפורמה</p> <p>פרק 6: רבני המזרח מול המודרנה</p>	
פרק 5: יהודי תוניסיה – סיפור תרבות		
פרק 8: מוריץ אופנהיים		
פרק 10: מאמנציפציה של היהודים ללאומיות יהודית		
		<b>נושא 6: תולדות ארצות-הברית</b>
	<p>א. הסיבות להגירה לאמריקה הצפונית, מאפייני המהגרים, מושבות הצפון, המרכז והדרום ומאפייניהן.</p> <p>ב. תהליכי אמריקניזציה שעברו על המהגרים בארצות הברית – כור היתוך, טמיעה ופלורליזם תרבותי.</p>	<b>1. הקמת ארה"ב – צמיחת האומה האמריקנית ועיצובה:</b>
ג. תפיסת הספר ועיצוב החברה האמריקנית על פי ג'קסון טרנר והביקורת עליה		

	<p>א. הכרזת העצמאות והחוקה האמריקנית</p> <p>ב. מוסדות השלטון הפדרלי ודרכי פעולתם בהתאם לחוקה</p>	<p>2. עקרונות היסוד של הדמוקרטיה האמריקנית ומבנה המשטר:</p>
<p>א. קהילת ההון והתעשייה.</p> <p>ב. קבוצות לחץ חברתיות</p> <p>ג. המפלגות</p> <p>ד. תקשורת ודעת הקהל.</p>		<p>3. מוקדי הכוח המשפיעים על הממשל הפדרלי והמקומי:</p>
	<p>א. גורמי יסוד למלחמת האזרחים ודרכי השיקום החוקתיים, הכלכליים והחברתיים.</p> <p>ב. תופעת המקרתיזם: גורמיה, ביטוייה והשפעותיה על החברה האמריקנית</p> <p>ג. מאבק השחורים למען שוויון זכויות במאה ה-20.</p>	<p>4. הדמוקרטיה האמריקנית במבחן הזמן – משברים ודרכי התמודדות:</p>
<p>ד. פרשת ווטרגייט</p>		
		<p>5. הקפיטליזם האמריקני מסוף המאה -19:</p>
<p>א. מאפייני הקפיטליזם, גילוייו והשלכותיו הכלכליות, החברתיות והפוליטיות משלהי המאה ה-19 ועד למלחמת העולם הראשונה, התנועה הפרוגרסיבית ותיקוניה.</p>		
	<p>ב. 'השיבה לנורמליות' בשנות ה-20, והמשבר הכלכלי הגדול.</p>	

<p>ג. 'ניו דיל' – מטרות ודרכי יישום, הערכה ביקורתית – ה'הניו דיל' – המשך או מהפכה?</p>		
<p>ד. ארצות הברית כחברת השפע – בעיות ודרכי התמודדות</p>		
	<p>א. <b>גישור:</b> התפיסה הבדלנית על פי תפיסותיהם של ג' וושינגטון וג' מונרו. ב. <b>גישור:</b> האימפריאליזם האמריקני בשלהי המאה ה-19 ותחילת המאה ה-20. גורמים וגילויים מרכזיים. ג. <b>גישור:</b> מבדלנות ומעורבות: גורמי הצטרפות של ארה"ב למלחמת העולם הראשונה, חזון הסדר העולמי החדש של וילסון בוועידת השלום. ד. <b>גישור:</b> מגמות מרכזיות במדיניות החוץ של ארה"ב בין שתי המלחמות העולם.</p>	<p>6. מדיניות החוץ של ארה"ב עד תום מלחמת העולם השנייה</p>
<p>ה. מבדלנות למעורבות: גורמי הצטרפות ארה"ב למלחמת העולם השנייה.</p>		
		<p>7. ארצות הברית כמעצמת על במחצית השנייה של המאה ה-20:</p>
	<p>א. קץ הבדלנות האמריקנית בעידן 'המלחמה הקרה'. מדיניות ארה"ב לבלימת הקומוניזם באירופה (דוקטרינת טרומן, תכנית</p>	

	<p>מרשל, משבר ברלין והקמת נאט"ו).</p> <p>ב. הניסיונות של ארה"ב לבלום את ההתפשטות הקומוניסטית ביבשת אסיה וביבשת אמריקה (קוריאה, קובה, ויטנאם).</p>	
<p>ג. ממרוץ חימוש גרעיני לדטנט: השינויים בתפיסת המעורבות האמריקאית</p> <p>ד. מעורבות ארה"ב בסכסוכים בעולם: מלחמת המפרץ, קוסובו.</p> <p>ה. מעורבות ארה"ב בשמירה על זכויות אדם בעולם.</p> <p>ו. התייצבות ארה"ב בראש המאבק בטרור הבינלאומי.</p>		
		<b>נושא 7: יפן המודרנית</b>
<p>1. יפן עד אמצע המאה התשע עשרה. (פרק 1 בספר)</p>		
	<p>2. <b>המערב פותח את שערי יפן</b> – הקולוניאליזם המערבי בשערי סין ויפן, ארה"ב משגרת שייטת ליפן, הסכם קנגאוה ופתיחת שערי יפן, הריס משלים את פתיחת יפן, יפן מהדקת קשריה עם המערב. (פרק 2 בספר)</p>	

	<p>3. <b>הרסטורציה של מייגי</b> –  התנגדות הסמוראים לפתיחת הארץ, כשלון ההתנגדות לזרים, המרידה של ציושו והתמוטטות שלטון השוגון, "החזרת השלטון הקיסרי" ו"שבועת חמשת הסעיפים", תקופת שנים חדשה ובירה חדשה. (פרק 3 בספר)</p>	
	<p>4. מחברה פיאודלית למדינה ריכוזית – המנהיגות החדשה, ביטול ההאנים, ביטול מעמד הסמוראים, הצבא החדש. ( פרק 4 בספר)</p>	
<p>5. הלימוד מהמערב – (פרק 5 בספר)</p>		
<p>6. <b>החינוך החדש</b> – חינוך חובה ובית הספר היסודי, חינוך תיכוני וחינוך גבוה, התפתחות העיתונות והספרות. (פרק 6 בספר)</p>		
	<p>7. <b>רפורמה אגררית וראשית התיעוש</b> – מס קרקעות ושחרור האיכרים, התיעוש כמטרה לאומית, בניית תשתית מודרנית, מהנדסים ופועלים, יזמים ראשונים והופעת הקונצרנים. (פרק 7 בספר)</p>	
<p>8. משבר, מרידות ודרישה לדמוקרטיה – (פרק 8 בספר)</p>		

<p>9. <b>חוקת מייג'י והפרלמנטים הראשונים – חיבור החוקה, כינון אצולה וקבינט, החוקה: קיסר, פרלמנט וזכויות אזרח, חסרונות החוקה, יתרונות החוקה, הריאקציה השמרנית, (ללא): פרלמנטריזם במשבר.</b> (פרק 9 בספר)</p>		
	<p>10. <b>מלחמת סין-יפן וסיפוח טייואן – המניעים</b> לאימפריאליזם, המלחמה נגד סין, השפעת המלחמה על יפן, שלום שימונוסקי ו"ההתערבות המשולשת", "חלוקתה" של סין ומרד הבוקסרים. (פרק 10 בספר)</p>	
	<p>11. <b>מלחמת רוסיה-יפן וסיפוח קוריאה – המתיחות הגוברת עם רוסיה, הברית האנגלו-יפנית והכרזת המלחמה, הניצחונות ביבשה ובים, שלום פורטסמות, הפן היהודי של המלחמה, סיפוח קוריאה.</b> (פרק 11 בספר)</p>	
<p>12. <b>מדינה וחברה בראשית המאה העשרים.</b> (פרק 12 בספר)</p>		
<p>13. <b>יפן במלחמת העולם הראשונה</b> (פרק 13 בספר)</p>		
<p>14. <b>משטר ותרבות לאחר מלחמת העולם</b></p>		

<p><b>הראשונה – הארה</b>  מרחיב את הדמוקרטיה,  רעידת האדמה ודיכוי  השמאל, הדמוקרטיה  של טאישו, התנועה  הפמניסטית והתעוררות  הבורקומין, תרבות  וספרות בתקופת טאישו,  הירוהיטו קיסר יפן.  (פרק 14 בספר)</p>		
	<p><b>15. פייסנות כלפי המערב</b>  <b>ותוקפנות כלפי סין – ועידת</b>  ושינגטון והויתורים  היפניים, שידהארה ובעיית  ההגירה, העמות עם צ'אנג  קאי-שק, המשבר הכלכלי  והחווה הימי של לונדון,  תקרית מוקדן, וכיבוש  מנצ'וריה, השלכות כיבוש  מנצ'וריה. ( פרק 15 בספר)</p>	
<p><b>16. טרור ונסיונות הפיכה –</b>  הלאומיות הרדיקלית  של קיטה איקי,  אוקאווה, גונדו  וטצ'יבאנה, קצינים  צעירים ופעולות טרור,  נסיון ההפיכה של 15  במאי 1932, מרידת הנפל  של 26 בפברואר 1936.  (פרק 16 בספר)</p>		
	<p><b>17. המלחמה בסין והברית עם</b>  <b>היטלר –</b> התפשטות בסין  והאמנה נגד הקומינטרן,  מלחמת סין-יפן השנייה,  קונואה וגיוס העם למלחמה,  הברית עם ה"ציר" והעימות</p>	

	עם ארה"ב, <b>ללא</b> – יפן מצילה יהודים). (פרק 17 בספר)	
	18. <b>מלחמת העולם השנייה</b> <b>במזרח</b> – מתקפת הבזק היפנית, "אזור ההשפעה ההדדי", חברה מגויסת, מתקפת בעלות-הברית ולוחמת הקמיקזה, פצצות האטום וכניעת יפן. ( פרק 18 בספר)	
	19. <b>הכיבוש האמריקאי</b> – אופיו של משטר הכיבוש, חיסול המיליטריזם וכינון הדמוקרטיה, החוקה החדשה, הרפורמה החינוכית, הרפורמה האגררית ופירוק הזאיבזו, מלחמת קוריאה והסכם השלום. (פרק 19 בספר)	
20. יפן בצל המלחמה הקרה (פרק 20 בספר)		
	21. <b>הזינוק הכלכלי</b> – פיתוח המשק כעדיפות לאומית, התייצבות יחסי העבודה, הענפים המובילים, הצמיחה הכלכלית המהירה, משבר הדלק, יריבות הסחר עם ארה"ב. ( פרק 21 בספר)	
22. שינוי חברתי. (פרק 22 בספר)		
23. התרבות החדשה. (פרק 23 בספר)		

	<p>24. <b>יפן בראשית המאה העשרים</b>  <b>ואחת</b> – חילופי הקיסרים  והמהפך הפוליטי, היחסים  עם שתי הקוריאות וסין,  השאיפה למעמד בינלאומי  גבוה יותר, התפוצצות  ה"בועה" והשפל הכלכלי,  רעידת האדמה, טרור גז  ותאונה גרעינית, ראש  ממשלה פופולרי ומיתון כלכלי  מעמיק, בראשית המאה  החדשה. (פרק 24 בספר)</p>	
		<p><b>נושא 8 – סין המודרנית</b></p>
	<p>א. גורמים וביטויים של  האימפריאליזם בסין עד  תחילת המאה ה-20:  מלחמות האופיום  ותוצאותיהן, מאפייני  החדירה המערבית לסין,  מלחמת סין-יפן  והאימפריאליזם היפני בסין.  ב. ההתמודדות עם אתגר  המערב ועם המודרניזם –  מרד הטאי-פינג, התגובה  הקיסרית, רפורמות 'מאה  הימים', מרד הבוקסרים  ותוצאותיו.  ג. עלייתה של התנועה  הלאומית הסינית בהנהגת  סון יאט-סן, המהפכה  הסינית ונפילת הקיסרות.</p>	<p>1. <b>בעיות הפנים והחוץ של  הקיסרות הסינית  ונפילתה:</b></p>
	<p>א. סין במלחמת העולם הראשונה  – חולשת ממשל יואן שה-קאי  (1912-1916), הקרע עם סון  יאט-סן והתנועה הלאומית.</p>	<p>2. <b>ראשית הרפובליקה  הסינית והמהלכים  לאיחודה של סין בשנות  ה-20:</b></p>

	ב. השתתפות סין במלחמת העולם הראשונה, הסכמי השלום בפריז והשפעותיהם	
ג. מאבק צ'אנג קאי שק והגואמינטנג (התנועה הלאומית באילי המלחמה לאיחודה של סין		
	א. המחלוקת בענייני פנים וחוץ בין הקומוניסטים בהנהגת מאו צה טונג ובין הממשלה הלאומית בהנהגת צ'אנג קאי שק. ב. המאבק בין צ'אנג קאי שק ובין הסובייט הקומוניסטי בג'יאנסי הנהגת מאו צה טונג ג. 'המסע הארוך' -1935 1934, והקמת הבסיס בחבל שנסי, עיצוב האידיאולוגיה הקומוניסטית ה'פטריוטית' של מאו.	3. סין בשנות ה-30: עלייתה של המפלגה הקומוניסטית הסינית, המאבק בין הממשל הרפובליקני הלאומי לבין הקומוניסטים והתוקפנות היפנית בשטחי סין:
ד. המאבק ביפן – עמדות צ'אנג קאי שק והקומוניסטים, הקמת החזית בין הכוחות הלאומיים ובין הקומוניסטים ב-1937, והמאבק נגד יפן.		
א. המאבק של סין ביפן במלחמת העולם השנייה. ב. מעורבות המעצמות בסין במלחמה, וקריסת		4. סין במלחמת העולם השנייה:

<p>האימפריאליזם במערבי בסין. ג. המאבק הפנימי הפוליטי בין צ'יאנג קאי שק ומאו צה טונג בצל המלחמה</p>		
	<p>א. ההתעצמות הקומוניסטית ערב מלחמת האזרחים מול חולשת משטרו של צ'יאנג קאי שק ב. המעורבות של ארצות ברית ושל ברית המועצות במלחמת האזרחים בסינית. ג. <b>גישור:</b><sup>4</sup> מלחמת האזרחים 1945-1949 – השלבים, התוצאות והגורמים לניצחון הקומוניסטים.</p>	<p>5. <b>המאבק על השלטון בסין בסוף שנות ה-40 והקמת סין הקומוניסטית:</b></p>
<p>א. דפוסי המשטר הקומוניסטי בסין בתחילת דרכו, וביסוס בעזרת ברית המועצות.</p>		<p>6. <b>בניית משטר, כלכלה וחברה בסין הקומוניסטית בשנות ה- 50 וה-60:</b></p>
	<p>א. הקומוניזם של מאו צה טונג – "הקפיצה הגדולה קדימה" ו"המהפכה התרבותית". ב. מדיניות החוץ של סין בשנות ה-50 וה-60: סין במלחמת קוריאה, סין ו"העולם השלישי", הקרע האידיאולוגי עם ברית המועצות והעוינות המהפכנית למערב. ג. הפתיחות למערב משנות ה-70 ומשמעויותיה הכלכליות</p>	
<p>א. פוסט מאואיזם. הפתיחות למערב, החל משנות ה-70.</p>		<p>7. <b>סין ברבע האחרון של המאה ה-20:</b></p>

<sup>4</sup> יש ללמוד נושא זה כמבוא לפרקים הבאים, אך לא תהיינה שאלות ישירות על נושא זה.

<p>ב. סין בשנות ה-80, בהנהגת דנג סיאן פינג – מדיניות המודרניזציה (ה"המהפכה השנייה")</p> <p>ג. השפעת השינויים בגוש הקומוניסטי על סין לקרת תום המאה – 20 ; התקוממות הסטודנטים וארועי כיכר טייין אן מן.</p>		
--	--	--